

به مناسبت هفته سلامت گفتگو کردیم با آقای دکتر میرکریمی مدیر نظارت و ارزیابی مواد غذایی و آشامیدنی دانشگاه در خصوص قاچاق کالاهای در حوزه اقلام سلامت:

لطفاً در ابتدا از اثرات مخرب قاچاق توضیحاتی عنوان کنید؟

قاچاق کالا به عنوان یکی از معضلات کشور باعث از بین رفتن اشتغال داخلی و صدمه به تولید داخلی و نیز تهدید سلامت جامعه می‌شود. یکی از عمده مشکلاتی که در حال حاضر سلامت مردم را به مخاطره انداخته، فروش و عرضه فرآورده‌های غذایی و خوراکی تقلبی و قاچاق است. با توجه به اینکه بسیاری از این کالاها با بسته‌بندی‌های برندهای اصلی اما با قیمت ارزان‌تر ارائه می‌شوند، بسیاری از مردم به علت ناآگاهی از نشانه‌های سلامت تنها با دیدن نام محصول که همان برند معتبر است، آن را خریداری می‌کنند و در نهایت ناخواسته هم باعث تقویت بازار قاچاق شده و هم سلامت خود و خانواده‌هایشان را به خطر می‌اندازند. در این میان کالاهایی همچون مواد غذایی، شیر خشک، انواع لوازم آرایشی و بهداشتی، انواع دارو، نوشابه و آبمیوه این خطر را در پی دارد که وقتی از مبادی غیرقانونی وارد می‌شود سلامت مردم را هم در کنار ضربات اقتصادی تهدید کند. مواد غذایی قاچاق خوش رنگ و آب در فضای بازار مواد غذایی ما جولان می‌دهند و این نشان از دست‌های پنهان و نامرئی قاچاقچیان مواد خوراکی و غذایی می‌باشد.

راه‌های کنترل، مقابله و مبارزه با قاچاق چیست؟

تمایل به خرید کالای خارجی در بین مردم زیاد است و این مساله موجب شده، واردات غیررسمی کالاهای از جنس مواد غذایی به کشور زیاد باشد و این درحالی است که فرآورده‌های خوراکی و غذایی قاچاق که مهم‌ترین تهدید سلامت جامعه هستند از دیرباز معضلی برای بازار مصرف به شمار می‌روند. بنابراین تغییر الگوی مصرف در جامعه یک امر بسیار مهم است.

هنگامیکه مواد غذایی از مبادی رسمی وارد شود، اداره استاندارد و وزارت بهداشت بر روی کیفیت و سلامت آن نظارت می‌کنند. بدون تردید با تشدید هر چه بیشتر نظارتها در مبادی ورودی کشور و همچنین بالا بردن سطح برخوردها در عرصه توزیع، ریسک فروش این محصولات افزایش می‌یابد و به تبع آن دایره فروش چنین اقلامی کاهش می‌یابد.

ضمن اینکه در اکثریت قریب به اتفاق ناهنجاری‌های اجتماعی و حتی اقتصادی، آموزش، فرهنگ سازی و اطلاع‌رسانی صحیح و قاعده مند در کنترل و مهار چنین آسیب‌هایی بسیار تاثیرگذار و سازنده است و به واقع هر آنچه در این عرصه تدابیر لازم اتخاذ و اقدامات مقتضی اجرایی شود، به همان میزان در میان مدت و بلند مدت به دستاوردهای ثمر بخش و پایداری نائل خواهیم شد.

برای شناسایی فرآورده‌های غیر استاندارد و قاچاق چه باید کرد؟

مردم برای شناسایی باید حتماً تأییدیه‌های ارگان‌های ذیصلاح در محصولات غذا، آرایشی و بهداشتی و محصولات سلامت محور که با سلامت مستقیم مردم درگیر هستند از وجود برچسب اصالت را روی بسته‌بندی محصولات مورد توجه قرار دهند.

برای شناسایی کالاهای قاچاق برچسب‌هایی از سوی سازمان غذا و دارو طراحی و در نظر گرفته شده. محصولات قانونی و مورد تأیید دارای برچسب اصالت و ردیابی هستند. البته این نشان حتماً باید کنترل شود یعنی به صرف دیدن آن نمی‌توان صحت محصول را تأیید کرد. مردم به محض دیدن نشان از چند راه می‌توانند آن را کنترل کنند. روی برچسب اصالت هر محصول یک کد ۱۶ رقمی است که با ارسال آنها از طریق پیامک، تلفن گویا و سایتی که زیر برچسب نوشته شده نام محصول، تاریخ تولید و انقضاء و شرکت تولیدکننده

محصول اعلام می‌شود. ضمن اینکه تأیید نشده بودن محصول هم برای مصرف کننده و هم با ارسال پیامی به سیستم مرکزی سازمان غذا و دارو مشخص می‌شود.

این برچسب یکی از شاخصه‌های تأیید شده بودن کالای خارجی است و اقدام بعدی خرید از مراکز مجاز به عرضه این محصولات است. متأسفانه در بسیاری مواقع سود بالای تقلب و قاچاق باعث تخلف برخی فروشندگان می‌شود به همین خاطر وزارت بهداشت از چند سال قبل کار سامان دادن به شرکت‌های پخش و توزیع محصولات سلامت محور را شروع کرده است.

نظارت و عملکرد وزارت بهداشت در برخورد با کالاهای بدون مجوز به چه صورت بوده و چه تدبیری به کار گرفته شده است؟

با همکاری ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز (فعالیت این ستاد مستقیم زیر نظر رئیس جمهوری می باشد) گشت‌های مشترکی شکل گرفته است. به این معنا که نظارت بر عمده فروشی‌ها، سوپرمارکت‌ها و مراکز عرضه، با تیمی متشکل از نمایندگان اصناف، تعزیرات حکومتی، سازمان صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی و وزارت بهداشت انجام می‌شود. در این راستا اگر فرد یا افرادی بخواهند تخطی عمدی یا سهوی داشته باشند با توجه به محتوای جرم واقع شده مشمول مجازات پیش‌بینی شده در قانون می‌شوند.

آیا همه ی محصولات وارداتی دارای برچسب سلامت و اصالت می باشند؟

کنترل و نظارت بر واردات محصولات به گونه‌ای است که محصولات وارداتی می‌بایست دارای برچسب اصالت باشند و در صورت مشاهده هر گونه محصول بدون برچسب اصالت در بازدیدهای مشترک اقدامات قانونی لازم صورت خواهد پذیرد. اما در حال حاضر محصولاتی از قبیل آدامس و تنقلات و یا اقلام آرایشی و بهداشتی وجود دارند که دارای ابعاد کوچک بسته‌بندی می‌باشند که امکان الصاق این برچسب را ندارند که در این خصوص تصمیم گرفته شده که روی بسته‌بندی ثانویه یا بزرگتر نسبت به درج این برچسب‌ها اقدام گردد. اما عموم محصولاتی که مجوز واردات دارند دارای یک برچسب فارسی نویسی روی بسته‌بندی هستند که تأییدیه‌های وزارت بهداشت نیز در این قسمت مشخص است.

ما همواره توصیه کرده‌ایم که شهروندان از فروشگاه‌های معتبر خرید کنند و محصولاتی را مورد استفاده قرار دهند که مورد تأیید وزارت بهداشت باشد. باید توجه داشت که تخلف فروشندگان در مغازه‌ها قابل پیگیری است در حالیکه که دستفروشان این شرایط را نداشته و مردم باید این موضوع را در نظر بگیرند.